

Il velo da muntogna ha grazia al sustegn dalla batteria anflau novs adherents e consequentamein dat ei dapli accidents.

FOTO ANDREAS CADONAU

Emprender da frenar per buca setschentar el spital

Dapli mountainbikers frequentan dapi dus onns vias e sendas alpinas e consequentamein dat ei dapli accidents. Biars da quels accidents seschassen impedir. Cun scolar la tecnica dad ir cun velo, per exempel tier «cadventure».

ANDREAS CADONAU/FMR

«Nus havein tractau in bionton dapli persunas sedisgraziadas cun il velo da muntogna.» Il caumedi dalla chirurgia el Spital regional Surselva a Glion, *Marcel Bundi*, tschontscha dils onns 2020/21 e conferma las cefras dil post da consultaziun per prevegnir ad accidents. Tenor las indicaziuns da quei post ein varga 10 000 persunas sedisgraziadas cun il mountainbike in Svizra igl onn 2020, tontas sco aunc mai. Il diember d'accidents ei aunc lunsch naven dalas varga 60 000 Svizras e Svizzers che sefan mal mintg'onn sin pista. Ils specialists dalla prevenziun d'accidents quantan denton ch'ils accidents da mountainbike creschan vinavon. Che dapli mountainbikers sedisgrazieschan attribuescha Marcel Bundi allas stentas turisticas da promover pusseivladads dad ir cun velo ellas muntognas. E probabel ha corona animau e promoviu da far vacanzas ell'atgna tiara e da passentar ina part da quellas vacanzas silla sia-la dil velo, digl e-velo.

Il tgau ei periclitau

«Nus havein tractau persunas da tuttas annadas, naven dil giuven gagliard downhiller entochen tiel pensiuon curdaus sin via cun igl e-bike.» Marcel Bundi e sia equipa da medias e miedis han tractau el spital regional scurladas til tschurvi, fracturas dalla fatscha, ruttadiras da schuialas, da bratscha, canvialas e mauns da persunas curdadas cun e giu dil velo. «Principalme in il tgau e la part sura dil tgiemp ein periclitai.» Marcel Bundi ha dau d'entellir che la capellina schurmegi per part ed el cussegliu fetg da purtar ina tala. «Sch'il mountainbiker croda cun la fatscha giun plaun ni sin via gida la capellina buca bia.» «Cadventure» senumna l'interpresa che *Peter Cadonau* ha fundau avon paucs onns. Ina interpresa da famiglia che porchas activitads sportivas ed accompagna ils hosps da vacanzas. Principalme in cun il velo da muntogna tras la cuntrada sursilvana. Scolar la tecnica dad ir cun velo per augmentar la segirtad ed impedir accidents ei part dalla filosofia da fatschenta da «cadventure». Igl interess d'emprerder da tgamunar il velo da muntogna ei buc ual grond, dat *Peter Cadonau* d'entellir. «L'enconuschientscha ch'ei fa senn da scolar la tecnica dad ir cun velo da muntogna ei aunc buca fetg derasada.»

Pretensiusas vias da cuolm

Peter Cadonau ha menziunau las persunas che han fatg il pass dil velo da muntogna ordinari tegl e-bike ed ils hosps che han entschiet dad

«Vonzei ei il velo memia sperts sil chis, ei vegn frenau anetg e lu eis ei gia memia tard.»

Peter Cadonau

ir cun velo da muntogna pervia digl e-bike. Il grond prighel da sedisgraziar vesa il tgamun da «cadventure» denton buc exnum sin trutgs e sendas exponidas. «Gia nossas vias da cuolm ein detg pretensiusas.» Igl exponent da «cadventure» discuora per exempel dil chis sin via e constatescha dabia mountainbikers che miran memia stedi davongiu enstagl da mirar anavon. «Vonzei ei il velo memia sperts sil chis, ei vegn frenau anetg e lu eis ei gia memia tard.» *Peter Cadonau* cussegliu era a mountainbikers passiuonai che fan il pass tiel velo da muntogna cun tracziun electrica da sefatschentar cun la tecnica da tgamunar in tal velo. «Per regla midan las annadas pli avanzadas dil velo ordinari sigl e-bike. Jeu vesel dabiars che van cun e-bike senza coordinar la prestaziun dil velo cun la prestaziun corporala.» *Peter Cadonau* ha concedi ch'il velo da muntogna cun tracziun electrica augmenta l'attractivitat dad ir cun velo en muntogna. El ha fatg attent al cuors da segirtad da treis uras purschius da «cadventure». Denter auter emperndan ins da frenar anetg, trenar igl equiliber, ir stortas e sefatschentar cun la tracziun electrica. «Ei setracta dad exercizis che mintgina e mintgin sa trenar pli tard sez.»

Emprender dad ir stortas e frenar anetg ei part dall'instrucziun da segirtad da *Peter Cadonau* e dall'interpresa «cadventure».

FOTO CADVENTURE

TAVANASA

Il baghetg dalla Repower a Tavanasa.

FOTO MAD

Centrala Tavanasa vegn renovada

La Repower posseda e meina a Tavanasa ina centrala da produziun. Sco quei che l'interpresa dil provediment electric scriva allas medias, ha ella entschiet quels gis da renovar quei implont. Culla renovaziun cumplexiva veglien ins migliurar la disponibilitad e garantir il provediment ella regiun. La centrala a Tavanasa survecha sco center regiunal dil provediment per Trun, Breil e Tavanasa. Suenten sia avertura ils onns siatonta han ins adina puspei cumpletau, modernisau ed engrondiu gl'implont. Cul project actual vulan ins remplazzar la centrala d'accupliment da 60 kV sco era ils transfurmatur da reglar. Plinavon drovan la tecnica secundara ed il baghetg sco tal ina sanaziun totala. Sco quei che l'interpresa scriva cuozan las lavurs a Tavanasa in onn. Per garantir il provediment duront quei temps vegnan las lavurs exequidas en etappas. Ils cuosts da quei project da renovaziun muntan a tschun milliuns francs. (cdm/fmr)

MEDEL

Vesta sin Platta e Curaglia.

FOTO HANS HUONDER

Gerau Gabriel Venzin ha demissiunau

La vischnaunca da Medel sto tscherchar in gerau. Gerau *Gabriel Venzin-Marty* da Curaglia ch'ei era vicepresident communal, ha numnadamein inoltrau sia demissiun silla fin da zercladur 2022. Sco quei ch'el scriva en ina comunicaziun als vischins da Medel, hagian motivs familiars menau alla decisiun d'abdicar. Cun anim e tschaffen hagi el surpriu quei uffeci che munti engaschi e lavur pil beinstar dil generalester. Dapi si'elecziun hagi ei denton dau enqual midada e cunzun quella en famiglia smacchi. *Gabriel Venzin* ei el tschunavel onn da gerau. Las elecziuns communalas ordinaras han giu liug questa primavera. La suprastanza communal da Medel consista da treis dels. Sper il demissionont ei quei era il president communal *Claudio Simonet* e gerau *Werner Venzin*. (fmr/hh)

FALERA

Vernissascha dil cudisch Hotel Destin da Laura Schütz

«Hotel Destin» senumna in raquent historic biling da la giuvna autura *Laura Schütz* da Falera. E quei cudisch ch'ei staus la lavur da matura da *Laura Schütz* vegn presentaus ussa dumengia proxima, ils 31 d'october 2021 allas 17.00 a Falera ella Fermata. L'istoria tracta dallas entschattas dalla hotellaria el Grischun. Da duas dunnas derivontas da dus differents munds che fruntan in sin l'auter. Duront la vernissascha vegn l'autura a dar entgins schatgs cun preleger ed il program vegn embellius cun produziuns da flauta traversa dad *Alexa Deplazes* e cun la moderaziun d'*Anita Capaul* e da *Karin Kohler* da la Chasa Editura Rumanstsch che segna sco responsabla per l'ediziun. L'entrada ei libra. Per quella occurrenza vala igl obligatori da certificat da Covid-19. (cdm/fmr)

Dumengia, ils 31-10-2021 allas 17.00 a Falera ella Fermata. Entrada libra. Obligator da certificat Covid-19.